

Mária Patakyová

verejná ochrankyňa práv

ŠTÁT NESMIE UKLADAŤ DEŤOM POPLATKOVÚ POVINNOSŤ, KTORÚ NEDOKÁŽU SPLNIŤ

Verejná ochrankyňa práv Mária Patakyová sa obrátila na Ústavný súd Slovenskej republiky s návrhom o posúdenie súladu zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady s ústavou. Ombudsmanka je presvedčená, že deti nemôžu byť zákonom zaviazané platiť poplatky za odvoz a likvidáciu odpadu.

(Bratislava, 19. január) Verejná ochrankyňa práv Mária Patakyová zistila, že podľa zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady sa za poplatníka považujú aj deti.

„Tento prístup a výklad zákona považujem za mimoriadne disproporčný, pretože na jednej strane ukladá deťom poplatkovú povinnosť a na strane druhej nijako nezohľadňuje fakt, že táto skupina bude len výnimočne disponovať majetkom, z ktorého by mohli svoju povinnosť splniť. Deti sú tak prostredníctvom napadnutého ustanovenia zákona vystavované povinnosti, ktorej splnenie od nich nemožno rozumne očakávať,“ hovorí Mária Patakyová. Navyše, Zákonník práce zakazuje fyzickej osobe do 15 rokov prácu, z ktorej by plynul príjem.

Na dôsledky súčasnej právnej úpravy doplatili aj školopovinné deti v meste Žilina. Rodičia niektorých detí sa ocitli v situácii, v ktorej nezvládajú uhrádzať všetky poplatky za odvoz odpadu. Poplatky sú pritom vedené priamo na školopovinné deti, ktoré v dôsledku tejto situácie nemali, na rozdiel od nezadlžených detí v meste Žilina, právo na bezplatnú mestskú dopravu. Deťom uložená poplatková povinnosť má spolu so zlou sociálno-ekonomickou situáciou rodiny negatívny vplyv na vzdelávanie detí.

Len v meste Žilina je momentálne v exekúcii z dôvodu neuhrádzania miestneho poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady 259 detí vo veku do 15 rokov s celkovou výškou približne 15 500 eur a 78 detí do 18 rokov s výškou nedoplatku približne 5000 eur.

Deti znášajú dôsledky za situáciu, ktorú nemôžu nijako ovplyvniť, pretože nemajú dosah na to, odkedy, dokedy a kde im vznikne alebo zanikne povinnosť platiť poplatok za odvoz odpadu.

Takáto situácia je v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, v zmysle ktorej sa pri obmedzovaní základných práv a slobôd musí dbať na ich podstatu a zmysel. Napadnuté ustanovenie môže mať za následok až popretie vlastníckeho práva detí. Ak si zákonný zástupca neplní svoju povinnosť, dieťa v momente dospelosti, keď si nájde prácu, môže čeliť

exekúcií prvého príjmu. Ústava tiež garantuje deťom právo na osobitnú ochranu, ktorá v tomto prípade nie je poskytnutá.

Napadnuté ustanovenie považuje verejná ochrankyňa práv za nepriamu diskrimináciu detí pochádzajúcich zo sociálne znevýhodneného prostredia. Zákonné opatrenie nie je vyhovujúce ani z pohľadu Dohovoru o práva dieťaťa. Dohovor zaväzuje Slovenskú republiku, aby bol najlepší záujem dieťaťa prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

„Po preskúmaní podnetu, vyhodnotení konania z vlastnej iniciatívy a po oboznámení sa s judikatúrou, som dospela k presvedčeniu, že § 77 odsek 2 písm. a) zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady porušuje základné práva alebo slobody, resp. ľudské práva a základné slobody. Z tohto dôvodu som sa obrátila na ústavný súd,“ hovorí verejná ochrankyňa práv.

Táto kompetencia jej vyplýva z ústavy. Ak verejný ochranca práv zistí, že všeobecne záväzný predpis porušuje základné právo alebo slobodu, môže predložiť ústavnému súdu návrh na začatie konania o posúdení zákona s ústavou.